

Co-production 2.0 – civila som första insatsaktörer

Sofie Pilemalm, Biträdande Professor Informatik
CARER, Framtidens Skadeplats, IEI, Avdelningen för
Informatik
Linköpings universitet

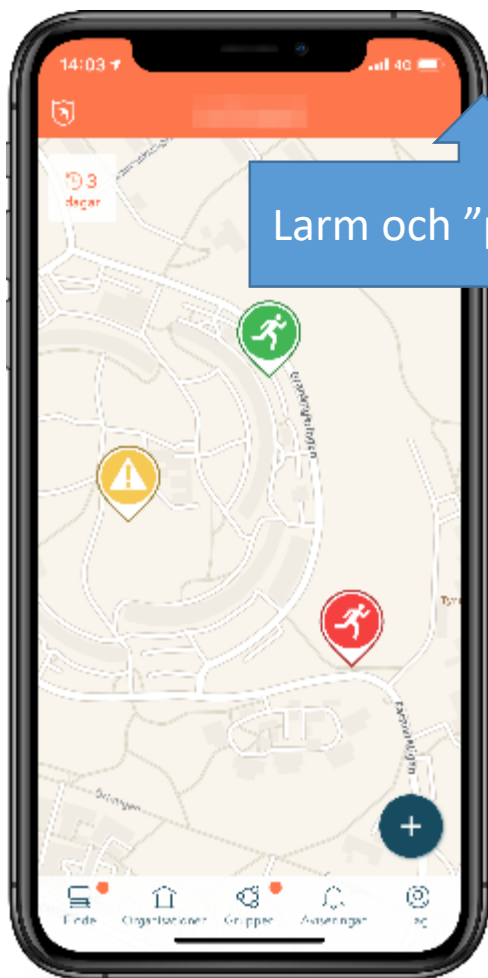
Södertörns initiativ – CIP i förort

- **Varför?**

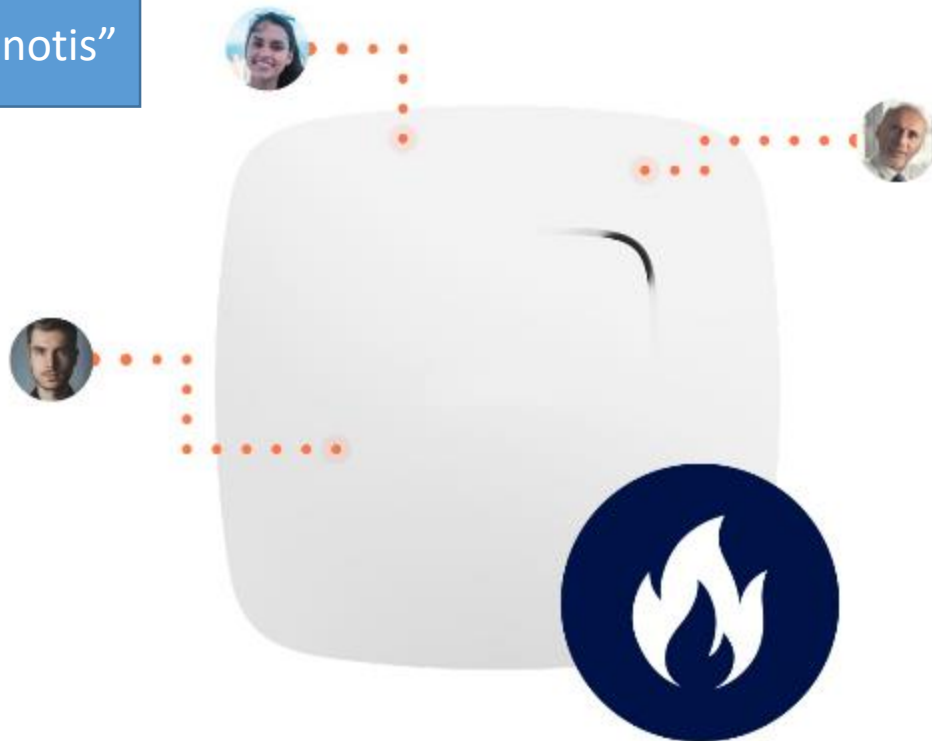
- **Prevention:** trygghet, skapa relationer, socialt arbete, miljö (t ex minska anlagda bränder)
- **Respons,** snabbhet, effektivisering rädda restvärden

- **Hur?**

- CIP utbildning en dag, t ex brandsläckning HLR
- Utrustas med ryggsäck. pocketmask, första hjälpenmaterial, västar, handsläckare
- Larmas via Safelands app på brand ute, brand i byggnad, hjärtstopp, trafikolycka singel, drunkning där det endast krävs mindre utrustning -radie 5 km.
- **Status 2020:** Hilleshög, Hovsjö, Hölö, Mörkö, Segersäng, Hemfosa. Fortsättning med bla”miljonprogramsområde” i Södertälje. Totalt över 100 personer i systemet, detta inkluderar även andra områden än utanförskapsområden

Larm och "pushnotis"

Studien: co-production 2.0

- Att vidareutveckla initiativ och kunna identifiera framgångsfaktorer och utmaningar för att kunna sprida initiativ till andra kommuner t ex
 - hur rekrytera och engagera CIP;
 - identifiering av CIPs behov av stöd vid utlarmning och hantering vid händelser (t ex teknik, utbildning, utrustning, juridik, stress);
 - vidareutveckling av befintligt utlarmningsstöd från räddningstjänst till CIP genom appen. integration med uppkopplade branddetektorer i utvalda lägenheter
 - utvärdering av konceptet
- Genomfört arbete: intervjuer och fokusgrupper med SBFF, CIP
- Finansiär: Brandforsk

Rekrytering

• Vem?

- Personer med viss ”status” i närområdet
- Bygga på släktrelationer
- Agera tolkar, kunna språket i aktuellt område
- Genus

Ett problem var också att alla trodde att hela huset höll på att brinna upp, alla som bor där, dom sprang ju till balkongen och var nära på att hoppa och trodde att dom skulle dö. Så det var stora problem, ingen tolk som kan tolka, ingen från brandstationen. Då tänkte jag att fan det är dags att kolla igenom om man kan hjälpa till!

Vad gör CIP på skadeplats?

- Släcker mindre bränder, kollar omgivning och brandrisk i byggnader och meddelar det till räddningstjänsten.
- Backar och håller folk på avstånd (när räddningstjänst anländer)
- Hjärtstopplarm
- Första hjälpen (plåster, stoppa blödning, prata)
- Debriefas direkt efter insats av räddningspersonal, ej formell uppföljning men "brandstation alltid öppen".
- Försäkrade

Erfarenheter: vad fungerar bra?

- Kommer ibland före räddningstjänst och en insats kan göra stor nytta:

Jag var hemma och fick larm om brand ute vid en vårdcentral. Tänkte att de vill testa mig för att kolla hur jag funkar. Jag var först på plats, det var en bil som brann. Jag släckte helt. Är det mycket eld ska man inte komma nära, bara backa folk. (första larmet).

Fått två gånger. Var hemma, 200 meter från mig, var där på plats, de skriker från balkong att han dog. Sju våningar upp. Han var nere på golvet, andades inte, jag började rädda honom. Han kommer upp, han börjar andas. Efter två minuter kommer ambulansen. Han lever. (hjärtstopp)

- Det finns stort engagemang - göra ngt bra och skapa tryggare närvaro
- Kan språket (kan informera om t ex cancerrisk med rök)

Utmaningar

- Kommunikation/lärande mestadels envägs räddningstjänst/CIP (jfr glesbygd)
- Många vill bli men få rekryterade åker på larm. Fåtal eldsjälarna åker på många. Få känner brandmän – frågande till att ingripa.
- Hur skala upp? Varit bättre med större skala från början? Individuellt kontra lokalt engagemang?
 - Genus. CIP i huvudsak män. Hur ser man på kvinnliga styrkeledare?
- Att bygga ihop olika informationssystem innebär risker – CIP får t ex inte åka på suicidlarm, ibland inte exakt adress
- Många i visst område kan inte prata svenska – matchning med rätt språk?

Behov

- **Utrustning:** varmare kläder/jacka
- **Övningar:** speciellt om man befinner sig i ett område där det inte händer så mycket
- **Mallar/matchning/struktur:** tillgänglighet, rollfördelning, kompetens, språk (dynamisk resursallokering)
- **IT stöd:** Appversion som når olika språkgrupper?
 - Integrera ”withdrawal” functions t ex vid skjutningar, kraftig rökutveckling, explosioner
- **Breddad rekrytering:** genom ”snöbollseffekten” (CIP förslag) och uppsökande verksamhet

Framtiden: co-production 2.0?

- Södertörn breddar rekrytering – hade informationskampanj och utbildning före jul där även frivilliga från utanförskapsområden och kvinnor deltog
- Ett antal appversioner kopplas mot brandvarnare i utvalda bostadshus (branddetektion) –utvalda lägenheter
- Variabler för utvärdering (logga data om responstider, larm etc + gärna info om vad man gjorde på larm)
- Koncept, checklistor som kan överföras till andra kommuner, utveckla styrmodeller för hur förvalta koncept?
- Gå mot funktionsvårn/specialisering – digitalisering och IT lösning blir igen avgörande (dynamisk resursallokering)
- Rapporteras sommaren 2020 i rapport till Bråndforsk/CARER

Sofie Pilemalm
sofie.pilemalm@liu.se

www.liu.se/forskning/carere

twitter: @liu_carere

www.liu.se